

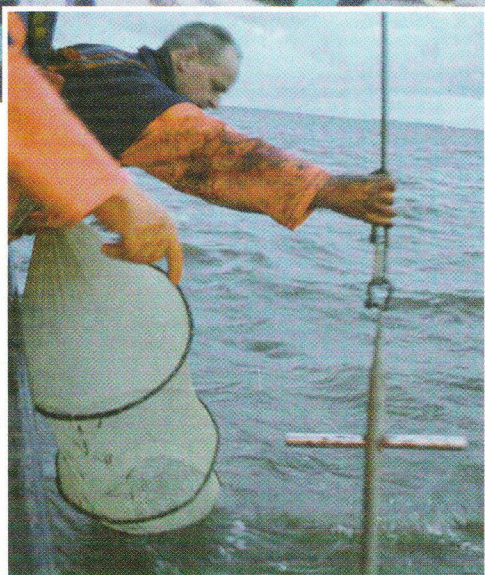
IJsselmeer

oktober 2008 nr.2

BERICHTEN

*'t Getij gaat zijnen keer,
't En wacht naar Trins noch Heer.*

Waardevolle open ruimte; ook voor vissers

Samen werken met water
Symposium Het Blauwe Hart
De IJsselmeervisserij
Vechten tegen windmolens
Plannen voor de Afsluitdijk

IJsselmeervereniging
36 jaar

IJsselmeervereniging

Opgericht in maart 1972

Postadres
Postbus 257
1900 AG Castricum

Telefoon: 088-0064400
Fax: 088-0064455
Email: info@ijsselmeervereniging.nl
Website: www.ijselmeervereniging.nl

Bezoekadres:
Rechte Hondsboschelaan 24a
1851 HM Heilo

Ledenadministratie
Voor vragen over uw lidmaatschap kunt u terecht bij de InformatieWinkel, Diny Kloosterboer: telefoon: 088-0064400, email: info@landschapnoordholland.nl, adres: IJsselmeervereniging, InformatieWinkel, t.a.v. Mevrouw D. Kloosterboer, Postbus 257, 1900 AG Castricum.

Het lidmaatschap gaat u aan voor 1 jaar en opzeggen kan alléén schriftelijk uiterlijk 1 maand voor het einde van het kalenderjaar.

Kamer van Koophandel: 40624019
Nieuw rekeningnummer bij de Rabobank: **13.83.65.164**
Het rekeningnummer bij de Postbank is komen te vervallen

Nummer 2/2008
ISSN: 1571-9448

Hoofdredacteur a.i.:
Frans Hijmans

Productie:
Twin Media B.V., Culemborg

Fotografie/beeld:
Wil Tjoa

Aan dit nummer werkten mee:
Jan Baron, Marten Bierman, Marie-José Brandsma, Frans Hijmans, Peter Lukkes, Lex van Rootselaar, Johan Stuart, Erik Vastenburger, Joost Waals, Anky Woudstra.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van artikelen en houdt zich het recht voor artikelen in te korten.

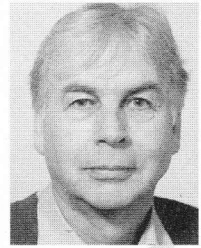
Het IJsselmeergebied omvat het IJmeer, de Gouwzee, het Markermeer en het 'kleine IJsselmeer' tezamen 1840 km², alsmede de oevers en het gebied landinwaarts voorzover van invloed op de kwaliteit en de beleving van het grote open water.

Inhoud

Voorwoord	3
Bestuur en Vereniging	4
Water Natuurlijk	4
Algemene ledenvergadering	5
De IJsselmeervisserij	6
Vechten tegen windmolens	8
Het Blauwe Hart	10
De strijd tegen verrommeling	14
IJselestuarium een brug te ver	16

Samen werken met water

Het rapport Veerman is verschenen. De bevindingen van deze Deltacommissie 2008 liegen er niet om. Klimaatverandering leidt tot een hogere zee, verhoogde winterwateraanvoer via de grote rivieren en tevens tot grotere droogteperioden in de zomer, waardoor de verzilting toeneemt. Daarbij daalt de bodem van Noordwest Nederland ook nog eens. Kortom op termijn is onze veiligheid in het geding en de zoetwatervoorziening een probleem. De Noordzeekust zal moeten worden beveiligd, evenals de grote rivieren. Het IJsselmeergebied is een prominente rol toegedacht bij de oplossing. Uitgegaan wordt van een zeespiegelstijging van 0,65 tot 1,30 meter in 2100. Voor het IJsselmeergebied betekent dit dat er gekozen wordt voor een peilstijging van 1,50 meter, zodat zoet water nog zonder pompen op de Waddenzee kan worden gespuid. Dat komt volgens de commissie goed uit want dan is het IJsselmeer meteen het zoetwaterbekken waaruit heel West Nederland op droge dagen kan putten. Men zou verwachten dat het Markermeer ook in peil zou worden verhoogd maar daar blijft het laag opdat de verstedelijking van Almere en Amsterdam niet wordt gehinderd. In ruil daarvoor zal er dus flink gepompt moeten worden als daar het water weg moet. De laaggelegen badkuip die het Markermeer is blijft dus en het slibprobleem ook. En in het IJsselmeer moet een dikkere waterschijf als reserve worden opgezet dan als het Markermeer was meegenomen. Dus forsere dijkverhoging met daarin sluizen(?) om plaatsen als Medenblik, Stavoren en Kampen nog te kunnen bereiken. De Houtribdijk wordt een hoge zware dijk, de compartimentering accentuerend. Nieuw is het allemaal niet want deze beleidsoptie circuleert al een tijdje als meest wenselijke oplossing bij de provincie Flevoland als trekker van de toekomstverkenning voor het Markermeer-IJmeer gebied. Alleen de getallen zijn groot omdat het om een tijdvak van honderd jaar gaat. Er zijn wel wat problemen te verwachten bij de monding van de IJssel naar het achterland tot voorbij Zwolle. Daar moet nog op gestudeerd worden. Maar we hebben nog wel even de tijd, vindt de commissie. Anders dan bij de kust bouwt de commissie dus in het geheel niet met de natuur, maar toont een onuitsprekelijk vertrouwen in de maakbaarheid en het in standhouden van wat er wordt gemaakt tot in lengte van jaren. Dat wordt beargumenteerd met de rekensom dat dit alles bij elkaar maar een promille kost van hetgeen achter de dijken aan miljarden moet worden beschermd. Vraag is of die waarde wel zo zeker is als wordt bedacht dat de afhankelijkheid van kunstgrepen ook de risico's op calamiteiten vergroot als er om welke reden dan ook eens niet gepompt kan worden. Een perspectief van een nog grotere afhankelijkheid van techniek is eerder een nachtmerrie dan een droom. En dat terwijl de commissie heel goed op de hoogte is van ons lange termijn perspectief voor dit gebied namelijk een zo open mogelijke, maar af te sluiten zoete binnenzee, waarbij we de natuur het werk laten doen onder menselijke regie. Juist deze aanpak kiest de commissie wel voor de Zeeuwse en Zuid-Hollandse delta: de getijdendynamiek terug. Het blijft gissen waarom deze deltagcommissie zo weinig kansen heeft benut om ook van het IJsselmeergebied een dynamisch wetland met toekomstwaarde te maken, zoals we internationaal ook hebben beloofd in tal van verdragen. Het moet haast wel de onberedeneerde angst voor verzilting zijn, die vanuit landbouwkringen al vaker tegen onze visie in stelling is gebracht. Het Westland moet er straks mee doorgespoeld kunnen worden. Tragisch genoeg is de zoute kwel die voor eeuwig wordt opgepompt uit Flevoland dan het echte probleem. Voor alle duidelijkheid: wij propageren een vrijwel zoete binnenzee. En op die zoet-zout overgang bij de Afsluitdijk kan nog gestudeerd worden want we hebben nog even de tijd. Als motto heeft deze deltagcommissie: een land dat leeft bouwt aan zijn toekomst. Grote en gedateerde woorden uit de vorige eeuw van het maakbaarheidsgeloof. Wat was ook al weer het antwoord daarop van de IJsselmeervereniging in die tijd? O ja, een volk dat bouwt leeft van zijn toekomst... Hopelijk herhaalt de geschiedenis zich niet.

Er is in ieder geval één heel positief punt in de voorstellen van Veerman.

De commissie stelt dat nieuwbouwplannen op ongunstige plaatsen gebaseerd moeten zijn op een integrale kosten-baten afweging, waarin alle kosten voor alle partijen, nu en in de toekomst worden meegerekend en dat de ontwikkelaars die kosten niet mogen afwikkelen op andere bestuurslagen of de samenleving als geheel. Afwentelingskunstjes als bij IJburg 1 waar de dijk er om heen tot primaire waterkering werd verheven en het Rijk voor de kosten moest opdraaien mogen dus niet meer. Dat maakt de plannen onbetaalbaar en dus zal Almere naar alternatieven moeten zoeken voor wonen aan het water. Bijvoorbeeld door delen van Flevoland onder te laten lopen en daarin wooneilanden aan te leggen. Dat is ook wel zo veilig. Bovendien stelt de commissie, dat ontwikkelingen in buitendijkse gebieden de afvoercapaciteit en toekomstige peilopzet van meren niet mag belemmeren. Ontwikkelaars zijn zelf verantwoordelijk voor gevolg beperkende maatregelen. Ook daardoor zullen buitendijkse avonturen nog meer in de papieren gaan lopen en daarmee marktpartijen afschrikken. De kansen op een open Markermeer en IJmeer heeft de commissie Veerman vergroot en dat is goed nieuws.

Marten Bierman, voorzitter

Bestuur en vereniging

ERELID

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de IJsselmeervereniging op 19 april 2008 in Amsterdam heeft onze vereniging er een erelid bij gekregen in de persoon van Jan Baron. Helaas kon hij wegens gezondheidsproblemen zelf niet bij deze unanieme benoeming aanwezig zijn. Voor de aanwezigen waren zijn vele verdiensten voor de vereniging dus blijkbaar boven elke twijfel verheven. Hij is actief geweest als sekretaris van de vereniging en momenteel naast zijn bestuursfunctie actief als vrijwilliger bij de stichting VBIJ (Verantwoord Beheer IJsselmeer). Het bestuur heeft Jan uit naam van alle (aanwezige) leden hartelijk bedankt voor zijn jarenlange trouwe inzet, hem beterschap en een spoedige terugkeer bij de verenigingsactiviteiten gewenst.

Terugblik en dankzegging

JAN BARON

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 19 april 2008, is de secretariaatsfunctie die ik sinds de leden vergadering van voorjaar 2001 bekleedde, overgenomen door Lex van Rootselaar. Helaas was ik door ziekte verhinderd en daardoor niet in staat Lex te feliciteren en hem veel succes te wensen. Ik heb aangegeven bestuurslid te willen blijven omdat het wel en wee van de IJsselmeervereniging en haar doelstelling mij aan het hart gebakken is. Ik moet het echter kalmer aandoen, geloof mij, dat kost me moeite genoeg. Dat neemt niet weg, dat ik mij inspan om de IJ-

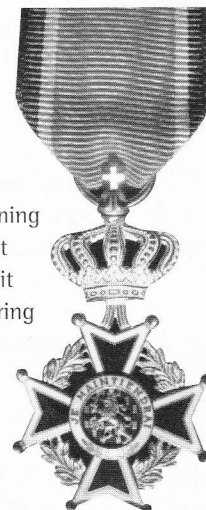
Water Natuurlijk

Voor de IJsselmeervereniging een volstrekt logische titel. Maar ook in in het waterwereld een bekend begrip (aan het worden). Water Natuurlijk is de naam van een nieuwe onafhankelijke partij, die zich inzet om bij de naderende verkiezingen voor waterschaps-besturen meer aandacht voor natuur in die waterschappen te krijgen. Het IJsselmeer-gebied ligt in het werkgebied van drie waterschappen; met de klok mee: Wetterskip Fryslan, Waterschap Zuiderzeeland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Maar er zijn natuurlijk veel meer waterschappen met raakvlakken met de ontwikkelingen in IJsselmeer en randmeren. In die waterschappen zitten "groene waterschappers" in de respectievelijke besturen. Maar dat is misschien maar tot eind 2008 zo. Dat willen wij voorkomen en daarom hebben die groene waterschappers zich verenigd in Water Natuurlijk en zullen ze bij de komende bestuursverkiezingen in november 2008 onder de gezamenlijke vlag van Water Natuurlijk meedoen.

Het programma van WaterNatuurlijk is nog volop in ontwikkeling, maar lijkt goed aan te sluiten bij de doelen van de IJsselmeervereniging. Water Natuurlijk is een onafhankelijke

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Onze voorzitter, ir Marten Bierman, kreeg, ter gelegenheid van de Lintjesregen, op 25 april 2008 van burgemeester Cohen in Amsterdam de versierselen, behorende bij de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt. Het bestuur is van mening dat dit eerbetoon helemaal verdiend is en dus terecht verleend is. We wensen Marten veel genoeg met dit onweerlegbare betoon van maatschappelijke waardering voor zijn jarenlange en niet aflatende inzet voor het behoud van het IJsselmeer.

selmeervereniging op de kaart te blijven houden en tevens de Stichting VBIJ te ondersteunen. Mij is gebleken dat kennisvergroting binnen beide organisaties van het grootste belang is. Lezing van nota's en andere publikaties is daarbij van belang, je moet per slot van rekening voortdurend in de gaten houden wat er gaande is. In 2007 heb ik het bestuur van de IJsselmeervereniging laten weten dat ik mij intensiever met de Beleidsraad wil gaan bemoeien. Op welke wijze ik dat waar kan maken weet ik nog niet helemaal maar ik zal mijn best doen. Het kalmer aandoen wordt nog een probleem! Laat ik besluiten u te bedanken voor het vertrouwen dat u in mij heeft gehad gedurende de jaren dat ik dagelijks bestuurder was. Ik denk met veel voldoening terug aan de jaren waarin Marten en ik, later aangevuld door Joost Waals en met de onvolprezen steun van Susette Luger en Roos Franzen, onze vereniging weer tot leven hebben gewekt. Dat moeten we maar zo houden vind ik, onze rol is nog lang niet uitgespeeld!

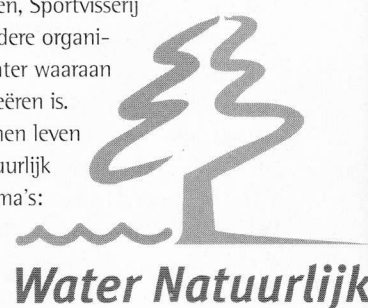
organisatie, die die met steun van Natuurmonumenten, Sportvisserij Nederland, de Provinciale Milieufederaties en vele andere organisaties opkomt voor schoon en natuurlijk ingericht water waaraan en waarop het goed en veilig wonen, werken en recreëren is. Zo kunnen we trots zijn op hoe wij in Nederland samen leven met het water. Met vier hoofdthema's wil Water Natuurlijk zich onderscheiden van andere verkiezings-programma's: Water Natuurlijk is veiliger, gezonder en mooier en geeft waar voor je geld.

Dat brengt mij bij het volgende:

We suggereren alle leden om in november 2008, bij de eerstvolgende verkiezingen te gaan stemmen en dan zo mogelijk hun stem uit te brengen op een kandidaat van Water Natuurlijk.

Daarnaast zouden we graag willen weten welke leden als "groene waterschapper" actief zijn en welke leden zich voor Water Natuurlijk kandidaat hebben gesteld bij een van de waterschappen rond het IJsselmeer. Het zou, zeker na het rapport van de Deltacommissie van oud-minister Veerman, misschien waardevol zijn om die mensen eens bijeen te brengen. Misschien willen die mensen dat aan mij laten weten.

Lex van Rootselaar, Sekretaris IJsselmeervereniging
Kampstraat 16 0342-493444
3771 AV Barneveld Lex.rootselaar@planet.nl

IJsselmeervereniging

Algemene leden vergadering

19 april 2008 in Amsterdam

1. Frans Hijmans opent de vergadering en vervangt Herman als dagvoorzitter.
- 1a. Er zijn afmeldingen van Jan Baron en Susette Lüger, beiden wegens ziekte.
- 1b. Agendapunt 5a over relatie IJV-VBIJ wordt toegevoegd.
- 1c. Er zijn geen mededelingen
2. Het verslag van de ALV van 2007, verschenen in IJsselmeerberichten nummer 2 van 2007, wordt zonder wijzigingen en met dank aan Jan Baron vastgesteld.
3. Het bestuursverslag 2007, zoals gepubliceerd op pagina's 5 t/m 8 van IJsselmeerberichten nummer 1 van 2008, wordt voor kennisgeving aangenomen.
4. Financieel.
Jaarrekening 2007 De jaarrekening wordt uitgedeeld en door Joost Waals toegelicht. Het jaarresultaat over 2007 bedraagt € 24.444 negatief. In de begroting 2007 was reeds rekening gehouden met negatief resultaat van € 17.540. Voornaamste oorzaken voor het negatieve resultaat zijn een incidentele bijdrage aan Stichting VBIJ van € 10.000, aanvullende bijdragen aan Landschap Noord-Holland voor secretariële ondersteuning en afvloeiingskosten van € 8.800 en nagekomen accountantskosten voor de controle van de SMOM subsidieverantwoording. Het ledenaantal heeft zich gestabiliseerd van 1.936 eind 2006 naar 1.931 eind 2007. De totale contributies en schenkingen bedragen € 46.545. Marc van Ravels complimenteert de penningmeester en vraagt naar de vermogenspositie. Joost licht toe dat de algemene reserve ruim € 4.000 bedraagt. Verder beschikt de IJsselmeervereniging over een bestemmingsfonds "Proeve van Wet" van € 4.500. Voor dit bestemmingsfonds zal in overleg met Stichting Doen worden nagegaan hoe deze bijdrage kan worden ingezet. Het streven is de algemene reserve aan te sterken tot een bedrag van € 10.000.

Verslag van de kascommissie

Nico Papineau Salm heeft de administratie bekeken. Vanwege het ontbreken van een beoordeling door een ander lid van de vereniging heeft Winfried Janssen op aandringen van Joost Waals zich bereid gesteld om ook de administratie te bekijken tijdens de lunchpauze. Nico en Winfried geven aan tevreden te zijn over de wijze van boekhouden en daarop verleent de vergadering het bestuur décharge voor 2007. Daarmee wordt de voorwaardelijke goedkeuring van het verslag in de ochtend na de lunch omgezet in een definitieve goedkeuring. De nieuwe kascommissie zal bestaan uit Piet Venema en Nico Papineau Zalm.

Begroting 2008

De begroting 2008 sluit met een exploitatieresultaat van ruim € 1.000. Doelstelling in de begroting is om de kosten bij LNH te verlagen voor de administratie elders te laten doen. Verder zit in de begroting een taakstelling om sponsorgeld aan te trekken en wordt opgemerkt dat de begrote contributiebaten waarschijnlijk in werkelijkheid iets hoger zullen uitpakken. Marc van Ravels ziet een dreigend tekort als we sponsorinkomsten niet halen. Joost merkt op dat de lasten niet autonoom zijn en de uitgaven de opbrengsten volgen. Kees Kortekaas bepleit het opnemen van advertenties in IJsselmeerberichten. Marten Bierman merkt op dat we het "zware" werk in belangrijke mate naar VBIJ hebben overgeheveld. Udo Vroom stelt voor een magazine over Volendam te maken en bij een verkoopprijs van vijf euro een deel van de opbrengst aan IJV te schenken. De begroting wordt na een stemming aangenomen met 11 stemmen voor en 1 tegen.

5. Het bestuur is, zoals op de ALV in Lelystad voorgesteld, bij het ontbreken van bezwaren tegen dat voornemen, uitgebreid met Frans Hijmans en Lex van Rootselaar. Marten geeft aan dat hij door zijn wethouderschap minder

tijd heeft voor zijn voorzitterschap, maar verklaart zich bereid desondanks (en bij gebrek aan een opvolger) die functie nog een jaar te vervullen.

Op voorstel van de leden neemt Lex zijn taak in het VBIJ-bestuur over. Lex is bereid de taak van sekretaris van Jan Baron over te nemen. De ALV stemt in met de voorgestelde mutaties.

Het bestuur stelt voor de aftredend sekretaris tot erelid te benoemen vanwege zijn vele en jarenlange inzet voor de IJsselmeervereniging. De ledenvergadering besluit bij akklamatie om Jan Baron tot erelid te benoemen.

5a. de relatie tussen IJV en VBIJ.

Er is twijfel bij de inzet van VBIJ om te vechten tegen bedreigingen van het IJsselmeer. De VBIJ tracht pro-actiever te zijn en de reactieve rol is nog onderbelicht en in ontwikkeling. Jan Baron ondersteunt de VBIJ daarbij.

5b. Eerste rondvraag

Kees en Marc memoreren de matige publiciteit en (dus) lage opkomst voor deze ALV. Frans geeft aan het kongres is juist bedoeld om de leden te enthousiasmeren.

Unaniem wordt besloten de vereniging niet op te heffen, maar door te gaan.

Na de lunchpauze wordt de vergadering voortgezet.

6a. Planologische ontwikkelingen, worden door afwezigheid van Jan een soort planologische rondvraag.

Marten meldt dat Jan vereerd is met het besluit hem tot erelid te benoemen.

6b. Marten vertelt over de ontwikkelingen rond de noordvleugel van de Randstad en het IJmeer. Er zijn zowel autonome trends: CO₂, zeespiegelstijging en bevolkingsontwikkeling, als menselijke invloeden: Europese regels (zoals rond Natura2000-gebieden) en het beleid rond de autonome trends.

Winfried vindt dat de IJV moet waken tegen onomkeerbare plannen. Luuk Hamers meldt dat de gemeente Amsterdam bij VBIJ en Vogelbescherming Nederland advies heeft gevraagd rond de IJburg-II-plannen.

Om 14.30 uur sluit Frans de vergadering onder dankzegging aan alle leden voor hun inbreng.

Lex van Rootselaar, sekretaris

De IJsselmeervisserij

Boekbespreking

FRANS HIJMANS

In slechts driekwart eeuw tijd is er voor de beroepsvissers in het IJsselmeergebied veel veranderd. Door de komst van de Afsluitdijk en de inpoldering van de voormalige Zuiderzee raken duizenden vissers hun rijke visgronden en daarmee hun inkomsten kwijt. Wie toch doorvist gaat een ongewisse toekomst tegemoet. Terwijl uit het nieuwe meer de zoutwatervis verdwijnt en er zoetwatervis voor in de plaats komt, moeten de overgebleven vissers hun vaar- en vistuigen aanpassen en nieuwe vangstechnieken leren. De beroepsgroep slaakt met dit boek een noodkreet. Hoe overleeft een IJsselmeervisser met het toenemende aantal (beschermde) aalscholvers en de afnemende hoeveelheden paling en andere vissoorten? Wie van de jongere vissers zou nu nog zijn vader kunnen en willen opvolgen?

Er is recent een boek verschenen dat de aandacht verdient van iedereen die iets heeft met het IJsselmeer. "Vissen op een zoete zee; het verhaal van de IJsselmeervissers". Zoals de titel al aangeeft betreft het hier geen saaie analyse van de (teloorgang van) de visserij op het IJsselmeer. Veeleer is dit een portret van vissers en oud vissers en hun wanhopig gevecht om zich in hun unieke levenswijze te handhaven. Daartoe is de auteur (zelf uit een vissersgeslacht) jarenlang dicht op huid van de vissers en hun gezinnen gaan zitten. Daardoor is het een heel authentiek portret geworden. Ook is het een goed gedocumenteerde beschrijving van wat ooit bloeiende visserijstadjes waren, waar het hele leven draaide om vis en visverwerking en vishandel. Het is de confrontatie tussen de bloei die eens was en de schamelheid die daar van rest, die na het lezen een bittere nasmaak achterlaat.

Het is ook het verhaal van vissers die woedend zijn en zich onbegrepen en miskend voelen. Woede over een reeks hete en koude saneringen die leed veroorzaakte maar niets hebben opgeleverd. Onbegrip en miskend omdat men bij de beleidsmakers en natuurorganisaties slechts onkunde, desinteresse en zelfs vijandigheid ziet. Daarnaast bevat het boek een aantal interviews met niet vissers die nauw bij de visserij betrokken zijn zoals biologen en ecologen en amtenaren. Dat geeft een zekere nuancering ten opzichte van de opvattingen van de vissers zelf. Een uitgebreide begrippenlijst en tientallen schitterende foto's dragen bij aan de leesbaarheid van het boek.

Vissen op een zoete zee
Gees R. Gmelich Meijling-
Van Hemert Hollandia Haarlem 2008
ISBN 9789064104442/NUR686484

Vragen aan Johan Nooitgedagt
voorzitter Producentenorganisatie
Nederlandse Vissersbond-IJsselmeer.

Johan Nooitgedagt (1960 geboren te IJlst - Friesland) is een ex-zeeman (stuurman en scheepswerktuigkundige ex Nedlloyd) die sinds 1987 als bestuurder in visserij-organisaties werkzaam is. In die hoedanigheid is hij al ruim twintig jaar het gezicht en de belangen-behartiger van de visserij in Nederland. Hij beweegt zich gemakkelijk tussen milieu-beschermers, overheid en vissers, groepen en instanties die vaak als kempfanen tegenover elkaar staan. Nooitgedagt woont in Lemmer en is veel langs de boorden of op het IJsselmeer te vinden.

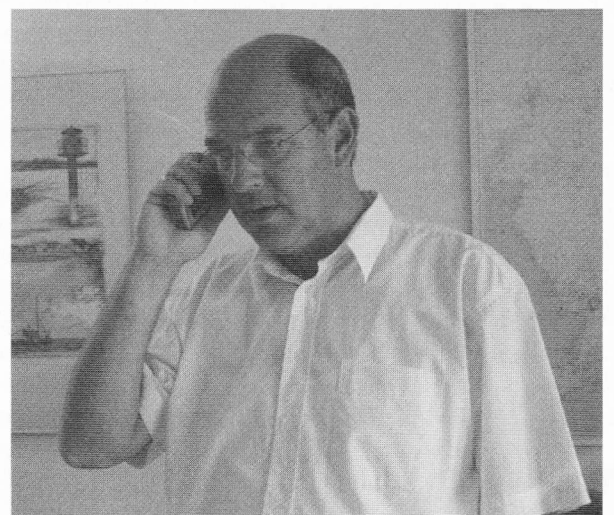
De IJsselmeervereniging en de vissers zijn jarenlang bondgenoten geweest in de strijd tegen aantasting van het IJsselmeer. De laatste jaren zijn we wat

dat betreft elkaar een beetje uit het oog verloren. Hoe jammer is dat en hoe belangrijk is de visserij voor de kwaliteit van het IJsselmeer?

Ik ben sinds 1996 betrokken bij de IJsselmeervisserij als voorzitter van de Producentenorganisatie. Daarvoor heb ik de problematiek alleen mogen aanschouwen vanuit mijn functies binnen het Productschap Vis te Rijswijk. Vanaf het eerste uur heb ik gemeend dat alle belanghebbende van een waterrijk IJsselmeer met elkaar op moeten trekken. Ik draag het IJsselmeer een erg warm hart toe omdat ik vanaf mijn eerste stapjes watersporter ben en zelfs aan de bruine vloot heb deelgenomen. De IJsselmeervereniging en visserij horen elkaar absoluut te steunen. Dat we elkaar nog niet voldoende hebben opgezocht heeft mede te maken met de veranderde structuur van de IJsselmeervereniging. Overigens kun je elkaar ook ondersteunen door elkaar te respecteren en te waarderen. Een stap verder is te verwachten en dat zou voor mij betekenen: visie en beleid delen. De visserij is belangrijk voor de kwaliteit van het IJsselmeer, maar omgekeerd denk ik nog meer.

Het IJsselmeer is in de optiek van de IJsselmeervereniging een gebied waarvan de kwaliteit een evenwichtig samengaan mogelijk maakt en waarborgt voor alle gebruikers en belangen. Ik noem veiligheid, zoetwatervoorziening, verscheidenheid aan flora en fauna, scheepvaart, recreatie (niet alleen watersport), landschapskwaliteit, maar ook visserij. Dat evenwicht is kennelijk verstoort. Wat moet er gebeuren om het te kunnen herstellen?

Wanneer ik die wijsheid echt zou hebben dan was het allemaal snel opgelost. Ik denk dat we realistisch moeten zijn. Er

Johan Nooitgedagt

is gewoon nooit veel met het IJsselmeer gedaan. Volgens mij hebben er nooit mensen wakker gelegen van biodiversiteit en een evenwichtig ecosysteem op het IJsselmeer. Is dat wel het geval dan heeft het heel weinig aandacht gekregen. Volgens mij is de Afsluitdijk de grootste ecologische ramp geweest voor het IJsselmeer (ik snap ook wel dat veiligheid het moet winnen). Om het verstoorde evenwicht te herstellen ben ik altijd een voorstander van een zoet/zout overgang geweest. Voor het overige is het volgens mij zo dat we allemaal verstandig met de visbestanden om moeten gaan. Dat geldt voor vissers, maar ook de overheid heeft een eiland de Kreupel gemaakt bovenop een paaiplaats. Verder is inmiddels wetenschappelijk bewezen dat wat wij inleveren aan visserijcapaciteit extra gevangen gaat worden door de aalscholvers. Dat noem ik geen beheer. We zijn daar te ver mee doorgeschoten want die beesten vreten echt alles leeg. Het zijn zeer efficiënte vissers en ze hebben geen last van ongewenste bijvangst want ze vreten echt alles. Ze zitten bij mij in Lemmer ook op de steiger te vissen.

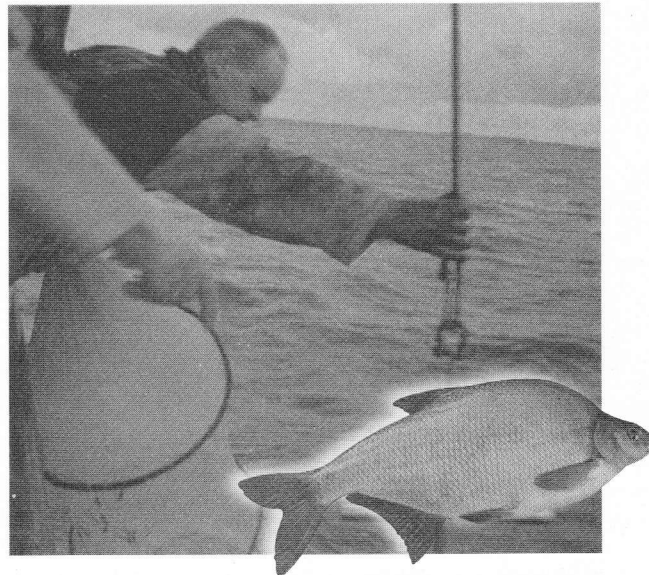
Zouden de individueel ingestelde en eigengereide vissers bereid zijn mee te werken aan het herstel van het evenwicht, ook als niet al hun grieven (volledig) worden weggenomen. ?

De vissers hebben de bereidheid om overall aan mee te werken wanneer je ze maar deelgenoot maakt van het probleem. Verder moet je niet weglopen voor de feiten wanneer het beleid mislukt. Gewoon blijven praten. De vissers willen ook duurzaamheid. Dat is hun toekomst. De grote fout die altijd is gemaakt is dat de genomen maatregelen nooit samen met de vissers zijn geëvalueerd. Ik ben echt van mening dat de IJsselmeervissers vaak van het kastje naar de muur zijn gestuurd en gewoon bedonderd zijn. Mooi praatjes, maar die vullen geen gaatjes. Daar zijn ze overigens zelf ook debet aan want bestuurlijk is het echt 'zwaar weer varen' met deze mannen. Er is veel wantrouwen en dan is het moeilijk een teamgedachte te krijgen. Misschien moet ik Foppe de Haan wel in het bestuur vragen. Die heeft nu weer wat tijd gekregen.

Het boek van Gees Gmelig Meijling schets een beeld van vijf voor twaalf voor de IJsselmeervisserij. Zijn er op dit

moment nog rendabele visserijbedrijven op het IJsselmeer? Is het proces van teloorgang nog te keren en zo ja wat is dan het eindbeeld van een economisch gezonde, duurzame IJsselmeervisserij? Wat zijn de organisatorische en bestuurlijke randvoorwaarden om herstel mogelijk te maken.

Op dit moment is het verschrikkelijk moeilijk zo niet onmogelijk om 100% van de IJsselmeervisserij een bestaan te hebben. Er is dus veel parttime visserij. Dat is bij velen overigens al jaren het geval. Het eindbeeld van een economische gezonde situatie staat of valt volgens mij met een gezonde populatie vis. Ik heb het over voldoende verdeling leeftijdsopbouw en dat vissers feitelijk alleen de rente wegvissen. Dat moet mogelijk zijn maar dat heet dan wel verstandig vissen. Uiteindelijk kom je dan uit op een duurzame visserij. Duurzaam wil ook zeggen dat je er duurzaam geld mee kunt verdienen. Daar zijn echter nog veel dingen voor nodig. Organisatorisch moet het betekenen dat de vissers allemaal dezelfde visie delen. De bestuurlijke randvoorwaarden zijn verder dat de PO en haar leden ook invloed mogen aanwenden om hun eigen toekomst veilig te stellen. Ik geloof niet dat we duurzame visserij halen wanneer er niets aan de aalscholvers kan worden gedaan. Dat bewijs is notabene middels wetenschappelijke onderzoek geleverd. Dit probleem speelt overigens in heel Europa waarmee ik niet wil zeggen dat afschieten van aalscholvers de oplossing is. Dat probleem is veel moeilijker aan te pakken dan menigeen denkt. Ik vind het onverteerbaar dat het beest nog steeds beschermd is en dat er speciaal een eiland 'De Kreupel' is gemaakt nabij Enkhuizen en juist ondersteund door het toenmalige gemeentebestuur van Enkhuizen en de Provincie Noord-Holland. Afsgesproken was met LNV om géén gelegenheid te geven voor nieuwe broedkolonies van aalscholvers. Wat is het geval? Het zijn allemaal broedparen en de bekendste aalscholver onderzoeker heeft alle betrokkenen daarvoor gewaarschuwd. Het ministerie van LNV dacht namelijk dat de aalscholvers alleen in bomen broeden. Ja, op een eiland heeft een aalscholver natuurlijk géén vijanden. Dan zeg ik dus: IJsselmeervissers, we zijn gewoon belazerd en dat pik ik niet. Ik heb onlangs een klacht ingediend en zal zorgen dat dit langs de reguliere kanalen ter behan-

deling komt. IJsselmeervissers betalen ook belasting en die hebben recht op een eerlijke behandeling. Moeten wij wijken voor de natuurbelangen? Dan is dat blijkbaar een politieke keuze en dat betekent dat je schadeloos moet worden gesteld. Daar zijn meerdere voorbeelden van. Dat is overigens niet onze ambitie hoor!!

Er worden op het ogenblik van alle kanten ingrijpende plannen aangereikt voor de inrichting van het IJsselmeer. Ik noem peilverhoging, dynamische zoet/zout overgangen en doorlaatbaar maken van de Houtribdijk en het aanleggen van omvangrijke vooroevers. Wat zouden de gevolgen zijn voor de visserij?

Prachtig is denk dat het nooit slechter kan worden dan dat het nu is. Ik geniet van de 'kwelderse capriolen'. Het is wel zo dat natuurontwikkeling en energiewinning de meeste aandacht hebben, maar dat hoeft niet altijd schadelijk te zijn voor de visserij. Er is achtereenvolgens sprake van vele varianten voor de Afsluitdijk: een kwelderdijk, een pompdijk, een brakkedijk, een verlengde IJssel, een hybridizedijk, een voordijk, een energiedijk en een monumentdijk. Waar we voor moeten zorgen is dat het open gebied wel haar eigen karakter blijft behouden. Voor het Markermeer maak ik mij daarover zorgen omdat er een paar gemeenten zijn die erg veel honger hebben om in het water te blijven doorbouwen. Dat moeten we met elkaar niet willen en zie daar ook het bindmiddel voor onze beide organisaties. Het Deltaplan is door de vissers helemaal niet negatief ontvangen en het blijkt ook wel dat de aandacht voor de visserij (in positieve zin) de afgelopen jaren enorm toegenomen. Dat moet ook wel want volgens de Kaderrichtlijn Water hebben we straks ervoor te zorgen dat het IJsselmeerwater voldoende vis bevat en anders hebben we volgens deze Europese richtlijn een probleem. Daarom maken wij ook visplannen en beheerplannen. Verder zorgen wij voor Passende Beoordelingen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Tenslotte is er ook voor de IJsselmeervisserij sprake van een "groene leugen" ?

Ongetwijfeld wordt hiermee bedoeld een link te leggen met de mosselkwekers. Tot op heden en ik hoop tot in lengte van jaren ben ik in goed overleg met natuur- en milieuorganisaties. Het ludieke is dat we zelfs samen strijden voor gezamen-

lijke belangen. Minister Verburg treft ons dus ook wel eens tegenover haar als gezamenlijk optrekkende belangenhartigers die het niet helemaal eens zijn met haar beleid of dat we straks samen met natuur- en milieu kiezen voor de beste variant voor een nieuwe Afsluitdijk. Ik spreek liever van kansen,

dan van bedreigingen aan de 'groene kant', maar elk dossier is anders en dat van de mosselkwekers is wel heel bijzonder. Die liggen overigens aan de zoute kant van de dijk. Anekdote is wellicht de volgende: Wij hebben op het IJsselmeer de **groene waarheid**. "Voor iedereen is het een

raadsel dat de zoetwater driehoeksmosselen verdwijnen en daarmee het voer voor de prachtige en zeldzame eendjes die er rondzwemmen. De vissers zijn ze ook kwijt en zeker is dat dit niet aan hen te wijten is. Een andere **groene waarheid** is dat de aalscholvers inmiddels meer vis vangen dan de vissers. Ik hoop echt samen met jullie allemaal mee te maken dat de visstand weer gaat groeien en bloeien en dat we zijn waar we willen komen met dit prachtige stukje binnenzee.

Vechten tegen windmolens

JAN BARON

Wethouders en windmolens.

In de Volkskrant van vrijdag 13 juni 2008 een artikel onder de kop "Weer wethouder bij windmolen". Het betrof een artikel over de belemmeringen die optreden bij het realiseren van windparken. De schrijvers bepleiten dat het Rijk de macht van gemeenten beperkt want wethouders houden maar al te vaak de plaatsing van windturbines tegen. Er moeten veel meer windturbines komen vinden de schrijvers. Daarvoor moet de macht van de gemeenten gebroken worden want die houden deze vorm van duurzame energie tegen. Het electorale belang ligt te veel bij het lokale verzet. Er moet nog eens 4.000 megawatt windenergie bij vindt het Rijk en de schrijvers zijn het daar van harte mee eens. Als gemeente te weinig meewerken, moet het Rijk dwingend optreden. De schrijvers zijn van mening dat de kwaliteit van het landschap versterkt wordt bij de plaatsing van windturbines. Wie zijn deze schrijvers? Het is ongelooflijk maar het is toch waar: Het artikel is geschreven door toonaangevende mensen van de Milieufederaties, Greenpeace, Natuur en Milieu en Milieudefensie. Als het er om gaat de kwaliteit van het IJsselmeer te beschermen, wie zijn dan onze bondgenoten en hoe consequent zijn die bewegingen. Zie in dit verband ook eens naar hun opstelling inzake het plan voor een windmolenpark langs de dijken van de Noordoostpolder.

Windpark Noordoostpolder herleeft.

Zo rond 2003 heeft een consortium bestaande uit particulieren het plan opgevat een zeer groot windpark in en rond het IJsselmeer te realiseren.

Wij hebben in IJsselmeerberichten enige malen aandacht aan dat plan besteed. Na het verschijnen van een 5 tal startnotities in maart 2004, bleef het geruime tijd stil. Inmiddels heeft Minister Cramer van VROM besloten het plan te realiseren via een Rijksprojectenprocedure. Dat betekent dat de Minister van oordeel is dat de bouw van het windpark een groot nationaal belang van dwingende aard is. Het Rijk neemt dus de regie in handen waardoor de normale procedures, zoals gemeentelijke bestemmingsplannen en de daarbij behorende inspraak, worden uitgeschakeld. Er is bij deze procedure slechts beroep mogelijk bij de Raad van State

Het is in alle opzichten een enorm ingrijpend plan dat de kernwaarden van het IJsselmeer fundamenteel aantast. Langs de gehele kust van de Noordoostpolder (25 kilometer!) worden zeer grote windturbines geplaatst met een totale hoogte van 190 meter. Langs de Westermeerdijk, waar nu een lange rij turbines staan, komen drie rijen van deze monsters waarvan twee in het IJsselmeer en de buitenste rij ca 1.200 meter van de dijk. Langs de Noordermeerdijk komen twee rijen waarvan één in het water. Langs de Zuidermeerdijk komt één rij op het land direct aan het water. Daarmee wordt een windenergiecentrale gerealiseerd van ca 450 megawatt wat overeenkomt met het vermogen van een gemiddelde electriciteits-centrale.

Wat betekent het plan voor de zo geroemde openheid en rust van het IJsselmeer? Daarover kunnen we kort zijn. Die openheid en rust verdwijnt totaal. Je kunt je afvragen wat de status van de Integrale Visie IJsselmeergebied nog waard is. De Integrale Visie maakt deel uit van de Nota Ruimte van het Kabinet. Weliswaar geeft deze

nota aan dat plaatsing van wind-turbines langs de nieuwe strakke dijken mogelijk moet zijn, maar een "omheining" zou vermeden moeten worden. Het lijkt er op dat de kernwaarden van het IJsselmeer niet meer meetellen. Ondanks het feit, dat Minister Cramer voortdurend zegt de verrommeling van het landschap te willen bestrijden, wordt nu de ultieme verrommeling gepropageerd. Nu reeds zijn de oude, turbines langs de Westermeerdijk op grote afstand zichtbaar ondanks dat het maar kleintjes zijn, 42 meter, vergeleken met wat de Minister nu wil.

Wat betekent het plan voor het ecosysteem van het IJsselmeer? Dat zal moeten blijken uit een MER (milieueffectrapportage) Die is er nog niet maar zal binnenkort verschijnen. Uit het in 2005 verschenen RIZA rapport "Ecologie en Ruimte" waarin het gehele ecosysteem van het IJsselmeergebied staat beschreven, blijkt dat windparken een negatieve invloed hebben op de vogelstand. Vogeltellingen hebben dat duidelijk laten zien. Op bladzijde 61 van dat rapport staat helder omschreven dat de realisatie van windparken leidt tot "significant" lagere aantallen vogels. De verstoring die optreedt is zelfs belangrijker dan de feitelijke aanvaringen. De Minister heeft dus een probleem. Het IJsselmeer is aangevraagd als Vogelrichtlijn gebied.

Ingrepen die een significante aantasting van het ecosysteem betekenen, mogen alleen worden gedaan wanneer er geen alternatief is, er sprake is van een groot maatschappelijk belang van dwingende aard en compensatie geregeld wordt.

Er blijkt bij een aantal organisaties verzet te groeien. Op donderdag 24 juli heeft een bijeenkomst plaatsgevonden in het kantoor van Natuur en Milieu Flevoland waar de volgende organisaties vertegenwoordigd waren. Vogelbescherming, Staatsbosbeheer, VBLJ, Het Flevolandschap, Natuurmonumenten, Milieufederatie Noord-Holland en ondergetekende namens de IJsselmeervereniging.

Het blijkt, dat alle aan het overleg deelnemende organisaties het plan afwijzen. Afgesproken is, dat een vervolg overleg op 14 oktober 2008 zal plaatsvinden. Tot die tijd moet nadere informatie verzameld worden. Namens de VBLJ en IJV. heb ik de dag na dat overleg uitgebreid gesproken met de heer Hans Rijntalder, projectcoördinator van de Koepel Windenergie Noordoostpolder. Deze projectcoördinator begeleidt de procedure voor zover het de Milieu Effect Rapportages betreft. Met hem is uitdrukkelijk afgesproken dat de VBLJ/IJV en andere belanghebbenden, op de juiste tijdstippen geïnformeerd zullen worden.

Het Blauwe Hart van Nederland

Verslag symposium 9 september 2008 in de Rode Hoed Amsterdam

ERIK VASTENBURG DELTARES EN MARIE-JOSÉ BRANDSMA

1 Opening door de dagvoorzitter, Klaas van Egmond
Klaas van Egmond was tot eind 2007 directeur van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) en is sindsdien faculteitshoogleraar Geowetenschappen aan de Universiteit Utrecht. In die functie was, en is hij werkzaam op de gebieden van milieu, natuur, ruimte en duurzame ontwikkeling.

Overal is te zien dat de (bestuurlijke) wereld fragmenteert. Doel van dit symposium is bundeling. We moeten komen tot een zoekende kracht, waarbij het polderen omgezet wordt in daadkracht en er geen ruimte meer is voor "ja... maar". Knopen moeten doorgehakt worden. Doel is om aan het eind van de middag consensus uit te spreken over de richting die we op willen en de gezamenlijke visie aan de vertegenwoordigster van de staatssecretaris aan te bieden. Het uiteindelijke doel waar we naar streven is een kabinetsstandpunt.

2 Inleiding door Jacob van Olst:
"Van tegenwicht naar evenwicht"

Jacob van Olst is voorzitter van de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ).

De VBIJ is in 2005 in het leven geroepen om de krachten te bundelen. De VBIJ werd vaak gezien als een hindermacht, maar de reden van oprichting was om het IJsselmeer op de bestuurlijke agenda te krijgen. We willen ons hierbij graag constructief opstellen: van tegenwicht naar evenwicht.

Bij de officiële oprichting van de VBIJ op 13 maart 2006 heeft de VBIJ voor het eerst haar visie gepresenteerd (het estuarium, een ultiem duurzaam streefbeeld van het IJsselmeer, dient hierbij als denkrichting). De VBIJ heeft de visie

bij deze gelegenheid aangeboden aan staatssecretaris van Geel, die aangaf de VBIJ als dé gesprekspartner met betrekking tot het IJsselmeer te zien. Verder volgens hebben we in een reeks van 3 symposia, een 'estafette', de noodzaak om een gezamenlijke, duurzame toekomstvisie voor het IJsselmeer te ontwikkelen onder de aandacht gebracht.

Uit alle discussies van de afgelopen jaren zijn een aantal zaken naar voren gekomen waar we het met z'n allen over eens zijn. Deze consensus is een belangrijk uitgangspunt voor het maken van een integrale toekomstvisie voor het IJsselmeer.

Consensus is er over:

- de urgentie voor een robuust ecologisch herstel wordt breed gevoeld;
- geen verdere compartimentering, juist zoeken naar schaalgrootte;
- integrale aanpak is noodzakelijk (samenhang tussen veiligheid en zeespiegelstijging, en ecologie bijvoorbeeld, maar ook financieel gezien);
- het IJsselmeergebied is van (inter)nationaal belang en behoeft één regisseur;
- de kernkwaliteiten van het IJsselmeer zijn ruimte, openheid, rust en duisstermis;
- financiering rood (= bouwen) voor groen/blauw (= natuurontwikkeling) werkt niet in het IJsselmeer. Bouwen in het Markermeer levert niet voldoende geld op voor een herinrichting van het IJsselmeergebied;
- slibproblematiek zorgt voor een ecologische achteruitgang in het IJsselmeer, voornamelijk in het Markermeer;
- er moet een halt worden toegeroepen aan de verrommeling van het IJsselmeerlandchap.

De overheid heeft het afgelopen jaar ook grote stappen gezet. Het Rijk (LNV, >

LEEUWARDER COURANT

26 augustus 2008, pag. 4

TE GAST

Overheid als een dief in de nacht

Den Haag liet een flutrapport maken om het massieve volksverzet tegen windmolens te kunnen breken.

PIETER LUKKES

oud-hoogleraar geografie

Dit verhaal begint met een quiz. Aan de ene kant staan er in Nederland krap 2000 windturbines die energie opwekken. Aan de andere kant staat het energieverbruik van de auto's en vliegtuigen waarmee de Nederlanders naar het buitenland met vakantie gaan. Welke van de volgende uitspraken is waar?

- De energieopbrengst van de windturbines is vijftien keer zo groot als het vakantieverbruik.

- De turbines wekken ongeveer evenveel energie op als de vakantiegangers verbruiken.

- De vakantiegangers verbruiken vijftien keer zo veel energie als door de turbines wordt opgewekt.

Deze laatste uitspraak is juist. Hetgeen betekent dat alle tweeduizend turbines vijftien jaar lang moeten draaien om het verbruik van één jaar vakantieverkeer naar het buitenland te compenseren.

Vermoedelijk heeft het gros van de politici en beleidsambtenaren een fout antwoord gegeven. Want anders zouden zij niet zo dwaas zijn om voor een zo geringe bijdrage aan onze energievoorziening honderden miljoenen euro's gemeenschapsgeld uit te geven en onze fraaiste landschappen te verpesten. Uit zalige onwetendheid blijven zij stijfkoppig proberen om ons land vol te zetten met turbines.

Dat blijkt uit een kop in de LC van 9 augustus 2008. Die luidt: 'Gemeenten remmen bouw windparken'. Wat is hier aan de hand? De regering heeft gemerkt dat het overgrote deel van de bevolking die met turbines te maken krijgt, faliekant tegen de komst ervan is. In een democratie zou de regering naar de mensen moeten luisteren en hun argumenten serieus nemen. Zo niet Den Haag. Den Haag heeft bij een Utrechts bureau een rapport besteld met de opdracht aan te geven hoe de tegenstand van de bevolking kan worden gebroken.

Het is een flutrapport waarin alleen gevraagd is om het oordeel van mensen die aan windenergie verdienen. In dit rapport staat dat tweederde van de bouwplannen voor windturbines niet kan worden uitgevoerd omdat gemeenteraden en wethouders de komst van de 'par-

ken' (een zeer bedrieglijke naam voor een stel joekels van 150 meter hoogte) tegenhouden. Daarom moeten er dwangmaatregelen komen om de turbineplannen er door te drukken.

Het rapport wekt de indruk dat het plaatsen van de turbines in eenderde van de gevallen zonder tegenstand zou kunnen. Dat derde deel betreft waarschijnlijk plannen, waarvan de bevolking nog geen weet heeft. Het is niet ongebruikelijk om die er in een zo laat mogelijk stadium mee te overvallen opdat er geen tijd meer is om de tegenstand te organiseren.

Gebeurt dat ook in Friesland? Blijkbaar wel, want het rapport meldt dat er in deze provincie nog 77 turbines verdeeld over veertien projecten en met een totaal vermogen van 140 megawatt in de pijplijn zitten. Zouden wij van het provinciebestuur of de gemeentebesturen hiervan de specificaties mogen ontvangen?

De overheid krijgt het advies om als een dief in de nacht de tegenstand te ontlopen door te zoeken naar plekken waar minder dan tien huizen op nog geen kilometer van het 'park' staan. Dit is heel erg slecht beleid. Want als er geen lokale bevolking is om de kwetsbare open landschappen te verdedigen dan is het de plicht van Den Haag om dit te doen.

Deze plichtsverzaking verklaart waarschijnlijk ook waarom er in ons land geen objectieve voorlichting van de overheid over windenergie bestaat. Tot vreugde van de grootverdieners aan windenergie wordt een geografische maatschappelijke kosten-batenanalyse stelselmatig tegengehouden. De gedachte hier achter is natuurlijk dat je als je de zaak onder de pet houdt ook niet met de pijnlijke cijfers hoeft te komen waarmee dit verhaal begon.

Foto LC/Jan de Vries

VROM en V&W) hebben gezamenlijk besloten een beleidsnota te maken voor het IJsselmeergebied, waarin de contouren voor de toekomst worden aangegeven. De concept nota is klaar en breed besproken. Eind dit jaar wordt de definitieve nota verwacht. Het TMIJ-proces (Toekomstvisie Markermeer - IJmeer), met als trekkers de provincies Flevoland en Noord-Holland, is voortvarend van start gegaan en heeft zich met name bezig gehouden met de vraag: Hoe versterken we het Markermeer in ecologisch opzicht? Voor de Afsluitdijk is men bezig met een verkenning van wat er naast het noodzakelijk ophogen allemaal mogelijk is. Op 8 september heeft minister Gerda Verburg aangekondigd dat voor 29 Natura 2000-gebieden de inspraakprocedure voor het aanwijzingsbesluit van start gaat. Het Markermeer/IJmeer is een van die 29 gebieden.

De invulling van het IJsselmeergebied is een lastige taak. Met het verschijnen van het rapport van de Deltacommissie zijn er weer nieuwe eisen gesteld. De ruimtelijke kwaliteit moet gewaarborgd blijven en verrommeling moet voorkomen worden. De gedachte moet altijd zijn dat groen en blauw voor rood en grijs gaan. Uit de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening blijkt dat de verantwoording voor gebiedsindelingsgelegd wordt bij lagere overheden. Het is zeer te betwijfelen of dit ook voor een (groot) gebied als het IJsselmeer geldt. Processen zijn nu zeer stroperig en zouden weer moeten gaan stromen. Daarom lijkt de voorkeur uit te gaan naar één regisseur voor proces en uitvoering. Er moet een integraal kader komen voor beleid en uitvoering. Vervolgens moet op basis van heldere politieke besluitvorming aan de slag gegaan worden.

De VBIJ blijft agendering van Europa's grootste zoetwaterbekken uiterst belangrijk vinden, en wil iedereen aanmoedigen en uitdagen om over horizonten heen te kijken en zo gezamenlijk te komen tot een integrale, duurzame toekomst voor het IJsselmeer!

3 Presentatie door Elco Brinkman: "Het nieuwe principe"

Elco Brinkman is voorzitter van Bouwend Nederland. Hij is tevens lid van

de Raad van Toezicht van Staatsbosbeheer.

De aanpak van de problematiek rond het IJsselmeergebied is een belangrijk beslismoment voor het kabinet.

Om daadwerkelijk een proces van veranderingen te kunnen inzetten is een tweetal punten van groot belang:

- 1) De wetgever moet een klimaat creëren waarin veranderingen binnen het IJsselmeergebied mogelijk zijn.
- 2) Het IJsselmeergebied is voor vele partijen van groot belang, echter zal het grotere belang gezien moeten worden. Als de democratie gesproken heeft dan moeten alle partijen bereid zijn om ook de geplande veranderingen door te laten gaan. Daadwerkelijke realisatie zal altijd een vorm van consensus zijn. Als ieder (departement) alleen voor zijn eigen zaak blijft pleiten dan zal dit leiden tot versnippering. Dit moet worden voorkomen. Het gevaar van 'polderen' is dat dit meestal niet tot de meest ideale oplossing leidt.

Opmerkelijk is dat we in Nederland bezig zijn met gebiedsontwikkeling, maar we ontwikkelen alleen maar in gebiedjes. Als een groter gebied wordt beschouwd, dan bestaat een veel grotere kans op een win-win situatie. Werken op een grotere schaal zal leiden tot een betere structuur voor natuur en ecologie.

Er bestaat altijd een 'dreiging' vanuit rood en grijs. Elk kabinet zegt opnieuw "We hebben woningen nodig in de polder". De bescherming hiertegen vanuit blauw en groen lijkt voor de hand te liggen, echter veel beter is het om te denken vanuit het combineren van functies. Hierbij kunnen innovaties leiden tot zeer interessante oplossingen. Gekozen moet worden voor een gesprek vanuit ontwikkeling en herontwikkeling en niet vanuit

verdediging. In ieder geval is het momentum nu daar, onder andere door het oordeel van de Deltacommissie, om het IJsselmeergebied aan te pakken.

Het is merkwaardig dat Almere zich ontwikkelt als een 'droge' stad, terwijl de meeste mensen juist het wonen in een waterrijke omgeving als zeer prettig ervaren. Het is belangrijk om bewoners van wijken een aantrekkelijke woonomgeving te bieden, al moet het voor de burger niet veel duurder worden. Nu treedt vaak verrommeling op. Een huis mag meer kosten, maar dan moet er wel echt iets extra's te bieden zijn. Daarnaast moeten kapitaalinvesteringen voor langere tijd interessant zijn, bijvoorbeeld voor een pensioenfonds. Wij als organisatie (Bouwend Nederland) moeten ook meer de verbinding met de samenleving leggen. We moeten niet alleen een technische benadering hanteren, maar ook meer ecologische verbindingen maken. Persoonlijk ben ik vanuit de bouw en vanuit Staatsbosbeheer betrokken bij gebieden en ik constateer dat we als organisaties toch een beetje langs elkaar heen lopen. Het is mooier als je er met elkaar uitkomt, ook al moet je daar wat voor inleveren. We moeten hier een goede organisatievorm voor zien te vinden.

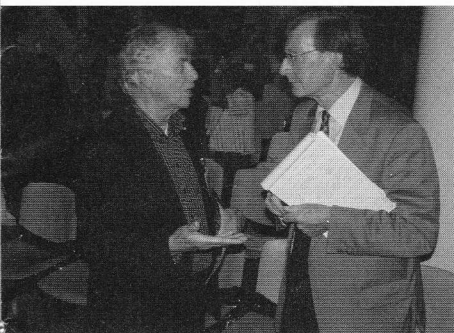
De kunst voor de vormgeving van de huidige situatie is om niet alles te vragen aan de overheid en ook niet alles tegen te houden, maar proberen te zoeken naar win-win situaties waarbij verschillende functies gecombineerd worden op basis van een gezamenlijke aanpak. Dit wordt een speerpunt voor de komende jaren. Het momentum waar we ons nu in bevinden moet gepakt worden.

4 Paneldiscussie

Na de pauze discussiëren de panelleden over de toekomst van het IJsselmeergebied. Discussieleider is dagvoorzitter Klaas van Egmond. Panelleden zijn: Wim Meijer ambassadeur voor de Schaalsprong Almere, Andries Greiner projectgedeputeerde Markermeer-IJmeer, Pier Vellinga expert klimaatverandering, Fred Wouters directeur Vogelbescherming Nederland, Renske Peters directeur water bij min. Verkeer en Waterstaat, Marcel Stive deskundige kustwaterbouw.

Voorzitter: Gaat de Afsluitdijk meedoen in het grotere geheel?

Pier Vellinga Is wel de verwachting gezien de bevindingen van de Deltacommissie (stijging IJsselmeer en Waddenzee-peil). Dit kan leiden tot betere zoet/zout overgangen. Hier zit wel een tweestrijdigheid, omdat het IJsselmeer ook een belangrijke zoetwatervoorraad is. Dit is wellicht op te lossen door compartimentering. Gedacht kan worden aan het gedeeltelijk 'naar binnen' halen van de Waddenzee. Een goed voorbeeld is het plan De Resonator, dat betrekking heeft op

Marten Bierman in gesprek met Klaas van Egmond

een zoet-zout overgang ten zuiden van de Afsluitdijk. Het is belangrijk om Waddenzee en IJsselmeer beter ecologisch te verbinden.

Voorzitter: Is dit ecologisch aantrekkelijk?

Fred Wouters Wil geen directe uitspraak doen, maar het idee lijkt wel potenties te hebben. Echter, de consequenties van een brakwaterzone dienen wel goed onderzocht te worden.

Renske Peters Het is van belang om ook de Afsluitdijk mee te nemen in het grotere geheel, waarbij ook gekeken moet worden naar innovaties. De keuzes zouden op verschillende functies gebaseerd moeten zijn. Binnen enkele maanden moeten de randvoorwaarden voor de Afsluitdijk duidelijk worden.

Pier Vellinga Er zijn veel ideeën en plannen voor de Afsluitdijk. De Staatsecretaris zou als extra criterium moeten opleggen dat de plannen moeten passen binnen het grotere geheel.

Marcel Stive In de Zeeuwse Delta willen mensen meer dynamiek. Om dit te bewerkstelligen zijn plannen voorhanden om de zoetwatermeren weer zout te maken. Dit leidt wel tot een afname van de totale zoetwatervoorraad van Nederland. Van belang is dan ook om Nederland-breed te blijven kijken hoe veel strategische zoetwatervoorraad er veilig gesteld moet worden. Het zou goed zijn als de staatsecretaris hiervoor randvoorwaarden oplegt.

Voorzitter De juridische zaken verdienen ook de nodige aandacht, maar de wetten zijn ter ondersteuning van de uitvoering van de visie en niet omgekeerd. Wanneer de wetten in tegenspraak zijn met datgene waar ieder consensus over heeft, moet men

de wetten durven aanpassen, niet andersom.

Fred Wouters Hoe om te gaan met de VHR is een lastige vraag. Het doel moet zijn om een plan te ontwikkelen met veel VHR ambitie, vertaald in een programma van heldere en transparante eisen. Hier moeten vervolgens natuurorganisaties kritisch naar kijken. Als per stukje dijk (juridisch) wordt gevochten dan zal de ene keer een zaak gewonnen worden en de andere keer niet. Dit leidt tot versnippering. Het doel moet dan ook zijn om samen te komen tot een ambitieus plan dat er niet om liegt (totaal aanpak). Milieuorganisaties moeten hierbij serieus genomen worden. Daarnaast moeten de milieuorganisaties ook groot denken omdat je het anders (ook van de Nederlandse bevolking) verliest in het grotere geheel. Door grote eenheden kun je komen tot een win-winsituatie. Uiteindelijk heeft dan ieder meer.

Wim Meijer De ecologische kwaliteiten moeten gelden als vertrekpunt. Er is geen enkele ontwikkeling mogelijk als we niet de ecologische eisen als uitgangspunt nemen voor de rode plannen. Dat moet dus ook nu gebeuren. Vervolgens laten invullen door verschillende sectoren van de samenleving. Deze groepen moeten de gelegenheid krijgen om binnen de aangegeven kaders hun plannen te ontwikkelen. Op beleidsniveau moeten heel duidelijk de randvoorwaarden vastgelegd worden (sterke integrale visieontwikkeling nodig t.a.v. beleidskader). Het ergste is een stagnatie in ontwikkeling die te lang voortduurt. Daarnaast is het goed om te realiseren dat de mensen die straks huizen nodig hebben al zijn geboren. We kunnen niet meer te lang wachten met het maken van plannen. Als te lang gewacht wordt roep je problemen op. Gestreefd moet worden naar een innovatieve ontwikkeling van de Noordvleugel.

Andries Greiner Reagerende op een opmerking uit de zaal (van Aad Beseling): De Markerwaard komt er niet. Volgens de Nota Ruimte mag Flevoland 'met de tenen in het water zitten'. Wat betreft de cultuurhistorie. Dit is wel meegenomen in het Toekomstperspectief (vooral opgedragen vanuit Noord-Holland). De huidige beleving is dat er juridisch gezien (tegenwoordig)

helemaal niks mag. Op het moment zijn er dan ook veel contacten met Brussel over grootschalige investeringen. Brussel heeft in ieder geval aangegeven dat zij de ontwikkelingen interessant vinden, men is niet op voorhand negatief.

Renske Peters Werken met Natura 2000 is niet eenvoudig, maar we zien een neergaande ecologische trend. Deze moet eerst omgebogen worden. Het huidige ecologische systeem is niet optimaal. Er ligt dus al een enorme opgave. Extra aandacht moet gaan naar de ecologie, maar dan wel gecombineerd met een aantrekkelijke omgeving. Als er sprake is van een robuust ecologisch systeem, dan kun je kijken wat je nog aan regionale ontwikkeling kunt doen.

Voorzitter Om rood in te passen, moet gepland worden op een groot schaalniveau.

Pier Vellinga Een fundamentele vraag is waarom bouwen in het Markermeer als aantrekkelijk gezien wordt en bouwen in de Flevopolder niet. Waarom kan de rode 'speelruimte' niet in een blauwe polder? Het IJ doortrekken tot ver in Flevoland bijvoorbeeld, met woningen langs en in het water.

Elco Brinkman Om de leefomgeving binnen de Flevopolder aantrekkelijker te maken kun je de opzet van de oude Zuiderzee stadjes gebruiken. In ieder geval moet je iets doen binnen het gebied, hier zal gezocht moeten worden naar het combineren van verschillende functies. Je kunt niet op je eigen eilandje blijven zitten.

Voorzitter: Wat moet gebeuren met de ontwikkeling van Almere?

Wim Meijer Iedereen moet vanuit zijn eigen discipline handelen en ontwikkelen binnen de ecologische randvoorwaarden. Buitendijks bouwen is een mogelijkheid, maar ook andere varianten moeten onderzocht worden. Van belang is om te streven naar het bouwen in diversiteit. Er moet een einde komen aan de eenvormigheid. Binnen het IJsselmeergebied hebben we nu de kans om dit goed aan te pakken op basis van een vooruitstrevend plan. We moeten vormgeven aan een nieuwe metropool in Flevoland. Dit betekent dat niet direct bepaalde oplossingsrichtingen weggestreept moeten worden. Er moet rationeel gekeken worden naar bouwen in de omgeving, dus niet direct mogelijkheden op voorhand wegstrepen.

Voorzitter: Vandaag is veel gesproken over het feit dat voor een goede evenwichtige inbreng van rood en groen gekeken moet worden op groot schaalniveau. Moet het bestuur dan ook niet aangepast worden op een groter schaalniveau?

Wim Meijer Wat betreft het schaalniveau van het bestuur is voor de fase waarin we nu zitten een heel belangrijke rol weggelegd voor de nationale volksvertegenwoordiging, maar dan niet alleen in de vorm van een 'dicterend Den Haag'. Als de randvoorwaarden eenmaal vastliggen, dan moet volop de ruimte gegeven worden om binnen het gecreëerde kader te komen tot ondernemend gedrag. Er is ondernemend en vernieuwend gedrag nodig vanuit maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Je moet het burgerinitiatief niet meteen frustreren. De centrale overheid zal meer in een toetsende rol moeten zitten dan in een regelende rol.

Voorzitter Iemand moet het krijtje pakken en het ontwerp maken.

Wim Meijer

Waarom niet vanaf verschillende kanten ontwerpen? Als de randvoorwaarden maar duidelijk zijn.

Elco Brinkman

Onderstreept de uitspraak van Wim Meijer. Er is nu tevens aandacht op rijksniveau. Echter het instellen van Kamercommissies etc. is niet handig. Beter is als er een kabinetsbesluit komt en een mandaat voor een coördinator die de vooruitgang bewaakt, waarbij het kabinet zich terugtrekt. Als alle kleine autoriteiten een rol op zich nemen, dan komt er nooit iets van tafel. Er moet daarom centrale regie komen. Daarnaast zal, voordat rood geïmplementeerd wordt, eerst het grijs ingevuld moeten worden. Als er geen besluit geforceerd wordt, dan gebeurt er niks.

Fred Wouters Kan hierin meegaan, met inachtneming van een zeer goed programma van eisen. Als gekeken wordt naar de Westerschelde waar 13 jaar gesteggeld is, dan kan dat nooit de bedoeling zijn. Er mag in ieder geval niet met verschillende maten gemeten worden. Als het een nationale ambitie is, dan moet regie ontwikkeld worden, waar stappen gezet worden die zeer goed uitgedacht zijn. Het is heel belangrijk dat bestuurders een rechte rug houden bij de verschillende stadia van besluitvorming.

5 Samenvatting door de voorzitter

We zijn het erover eens dat de groene kant meer aandacht vraagt en dat we de bestuurlijke schaal moeten afstemmen op het schaalniveau van de groene, blauwe, rode en grijze componenten. Hierbij moeten we ook de democratische processen niet uit het oog verliezen. We moeten werken aan consensus. Dit is het grote doel. Soms moet er enige water bij de wijn. Een convenant zou wellicht een geschikte

vorm kunnen zijn. We moeten niet constant blijven praten, iemand moet de pen oppakken en gerichte tekeningen van het gebied maken. We moeten toe naar dat ene kaartbeeld. Hierop kan dan vervolgens ja of nee gezege worden. We hopen dat Den Haag deze handreiking aangrijpt.

De gedachte moet niet zijn "wat willen we niet", maar "wat kunnen we wel".

6 Aanbieding uitkomsten ('bouwstenen voor de toekomst') aan Annemieke Nijhof

Na afloop van de paneldiscussie bieden Jacob van Olst (voorzitter Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer) en Joost Wentink (voorzitter Stichting Wetlands in het IJsselmeer) aan Annemieke Nijhof het 'Blauwe Hart koffertje' aan. Annemieke Nijhof is Directeur Generaal Water bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat en vervangt staatssecretaris Tineke Huizinga, die vandaag verhinderd is.

De inhoud van het koffertje bestaat uit de resultaten van de dag:

- de brede consensus over de randvoorwaarden van het IJsselmeer;
- een samenvatting van het 'nieuwe principe';
- de gezamenlijke droom;
- de voorwaarden voor succes;
- de inhoudelijke bijdragen van de panelleden.

Ook wordt een brief aan het kabinet Balkenende IV aangeboden, waarin de visie en de wensen van de organiserende partijen staan samengevat. De brief bevat een oproep aan het kabinet om "de ingezette beleidsvorming actief voort te zetten, leidend tot een visie voor de toekomst van het 'Blauwe Hart' van Nederland die een nationaal en internationaal voorbeeld is van hoe ons land haar inrichtingsvraagstukken *in evenwicht* tot stand weet te brengen. Evenwicht in 'centrale' en in 'decentrale' regie, evenwicht in ecologie,

economie en sociaal-maatschappelijke factoren, evenwicht in financiering en evenwicht in maatschappelijke participatie." De organiserende partijen zijn van harte bereid om hierin met het kabinet mee te denken. Jacob van Olst spreekt de wens uit om binnen de komende drie maanden een antwoord op de brief te mogen ontvangen.

7 Toespraak Annemieke Nijhof

Annemieke Nijhof is Directeur Generaal Water bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Ik wil de organisatie bedanken voor de uitnodiging om hier vanmiddag aanwezig te zijn. Helaas is de staatssecretaris op dit moment verhinderd vanwege een vergadering naar aanleiding van het rapport van de Deltacommissie. Mij valt vooral de goede sfeer op tijdens dit symposium. Ik heb een aantal punten opgepikt uit de discussie waar ik nader op in wil gaan.

Het huidige kabinet heeft een vrij stevige opvatting ten aanzien van duurzame ontwikkeling. Geen ontwikkeling is geen waarde-ontwikkeling. Het is de uitdaging om hier niet de tegenstellingen in te zien. Het trefwoord is waarde-creatie: de ontwikkeling naar beter! Laat de randvoorwaarden niet rusten op behouden, maar op verbeteren. Het systeem moet vitaal gemaakt worden, ander lukt het in de toekomst ook niet. Nodig zijn activeringsenergie en de bereidheid om in te leveren.

Het is erg lastig om belangen weg te geven aan een regisseur. Maar als we niet bereid zijn om dit te doen, dan leidt een integrale aanpak tot een impasse. We moeten processen op gang laten komen. Van de andere kant is Rijksregie een paradox, want de kennis zit bij alle organisaties. Een gevoel, emotie, is een persoonlijke beleving. Dit kun je niet altijd voelen van een ander, maar hier moet je wel respect voor hebben.

Het verbinden van kennis tussen alle niveaus is cruciaal.

De meeste regels hebben we zelf gemaakt. Dat we regels hebben is een kwestie van beschaving. Regels zijn echter geen doel op zich. Het is belangrijk om te doorbreken dat we te veel geld verliezen aan juridische procedures en adviesbureaus. Het geld dat hieraan besteed wordt kan veel beter gebruikt worden voor gebiedsontwikkeling. Het is van belang om duidelijk vast te leggen wat en wanneer je wat doet. Laten we in ieder geval niet steeds weer teruggaan naar af. Een vraag aan een ieder is: Willen we echt dat het gebied over 40 jaar beter geworden is? Laten we dan afspreken dat we de droom gaan waarmaken!

De strijd tegen verrommeling van de IJsselmeerkust

Van het planologisch front

JAN BARON EN FRANS HIJMANS

Van drijvende woningen tot schiphuizen.

In het jaarverslag van onze vereniging (maart nummer IJsselmeerberichten) heeft u kunnen lezen hoe de wethouder van de gemeente Hoorn denkt zijn zit te kunnen doordrijven in de kwestie van de drijvende woningen aan de Schelphoek in Hoorn. Er was bij de Gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland geen steun te krijgen voor dat plan. Reden voor de wethouder het dan maar anders te doen. In plaats van de oorspronkelijk geplande 25 waterwoningen moeten er nu 16 zogenaamde "Boothuizen" komen. Dat zijn drijvende overdekte stallingen voor boten met daarop of er naast een verblijfsruimte met uitsluitend sanitaire voorzieningen. Permanent verblijf zou niet toegestaan worden. Daarnaast, en dat is nieuw, is voorgesteld een "Jachthavenondersteunend hotel" in drijvende vorm te bouwen met 15 tot 20 kamers en voorzien van allerlei gemakken .De VBIJ is daar niet voor zodat bekeken moet worden wat er eventueel aan gedaan kan worden.

De kwestie Nesbos bij de Raad van State.

Op drie juli heeft de Raad van State zich gebogen over het beroepschrift van de VBIJ en anderen betreffende de voorgenomen bouw van een appartementenhotel tussen twee natuurgebieden bij Onderdijk in de gemeente Wervershoof. De advocaat van de VBIJ , Mr.Barry Meruma, had een doorwrocht verhaal op papier gezet. De Raad van State bleek zeer kritisch te zijn over de wijze waarop de gemeente het wijzigingsplan had aangepakt. De advocaat van Gedeputeerde Staten kreeg er behoorlijk van langs. Er had getoetst moeten worden aan de status van het gebied als uitsluitingsgebied, cultuurhistorie en waterkering.

Bouwen in een uitsluitingsgebied mag niet zomaar en moet eerst getoetst worden door Provinciale Staten. Dat moet al gebeuren wanneer er sprake is van een kleinschalige ontwikkeling en dus zeker wanneer het gaat om een grootschalig plan wat in dit geval zeker het geval is. De uitbreiding van het appartementenhotel met een kuuroord is vrijwel zeker in strijd met de wijzigingsbevoegdheid. Ook had de provincie Friesland , als bevoegd gezag over het IJsselmeer, het plan moeten goedkeuren op grond van de Natuurbeschermingswet. Mr. Meruma gaat er van uit dat het plan van tafel gaat. Overigens blijkt ter plaatse sprake te zijn van een zeldzame moederkolonie van meervleermuizen in het gebied tussen Medemblik-Wervershoof-Andijk, Als gevolg daarvan is sprake van een vleermuizen netwerk. Dat kan nog van pas komen want het betreft een beschermde soort.

Inmiddels heeft de Raad van State in augustus inderdaad een streep gehaald door het plan voor het Nesbos Hotel. Daarmee is het plan van de baan. Daarmee hebben de Milieu Federatie Noord-Holland, de Stichting verantwoord Beheer IJsselmeer en enkele particulieren een belangrijke overwinning geboekt in de bescherming van dit waardevolle gebied.

Marken weer een eiland?

In opdracht van de gemeente Waterland heeft de Stichting Waterrecreatie Advies een berekening gemaakt van de mogelijkheid het eiland Marken weer tot een eiland te transformeren.

De reden waarom de gemeente dit onderzocht wil zien heeft een economische achtergrond.

Veel varende recreanten kunnen vanuit het zuidelijk deel van het Markermeer alleen met een omweg de haven van Monnickendam bereiken. Om die reden zouden schippers er voor kiezen de haven van Mon-

nickendam niet aan te doen en in plaats van daarvan naar Volendam varen. Het gaat dus om geld dat men liever in de gemeente waterland besteed wil zien. De dijk tussen het vasteland en Marken ligt dan in de weg. Bovendien ligt daar ook nog de Bukdijk die als een lange vinger in het Markermeer steekt. De omweg is dus aanzienlijk.

De plaatselijke politiek, althans de meerderheid, en het College van B&W willen een rechtstreekse verbinding door een gat in de dijk te maken. Dat zou dan moeten door middel van een tunnel, aquaduct of brug. In het Noord-Hollands dagblad van 8 december 2007 werd een hele pagina aan dit plan gewijd. De kosten blijken zeer groot te zijn, een tunnel is de duurste optie en varieert van 35 tot 73 miljoen euro. Een aquaduct is goedkoper; tussen de 20 en 42 miljoen. Een brug is het goedkoopst, tussen de 8 en 30 miljoen euro. De gemeente kan dergelijke bedragen, ook als het de goedkoopste oplossing betreft, niet alleen dragen. Er zal subsidie noodzakelijk zijn van provincie, rijk, en/of Europese Unie en eventuele particuliere investeerders.

De gemeente is zich bewust van de problemen die op haar pad komen. Alleen al de milieuwetgeving, natuurbeschermingswetten en Europese richtlijnen zullen een enorme hobbel vormen. Grote kans dat het niets wordt. De Gouwzee is dubbel beschermd natuurgebied, het valt onder de vogelrichtlijn maar ook de habitatrictlijn geldt voor dit gebied. De werkzaamheden zullen een grote ingreep op het ecosysteem betekenen met name door de aanleg van een vaargeul van zeker 1.800 meter. Een ingreep van deze omvang raakt direct de natuurwetgeving omdat de Gouwzee Natura 2000 gebied is. Een ingreep van deze omvang mag alleen wanneer vast komt te staan dat geen nadelige significante effecten zullen ontstaan. Wanneer die er wel zijn, en dat valt te verwachten, kan het project alleen dan doorgezet worden wanneer sprake is van een "algemeen belang van dwingende aard", zoals de wet dat noemt.

De Soap Zuidpolder Oost.

De procedures van de IJsselmeervereniging, Denken voor Doen en Ook Vogels hebben Bouwdrift bij de Rechtbank te Haarlem en de Raad van State in Den Haag lopen nu inmiddels minstens 7 jaar. Al die tijd is er nog geen paal in de grond gegaan en dat is op zichzelf winst. De gemeente Edam-Volendam weet telkens nieuwe variaties op het bestaande plan te bedenken en meent zich zelfs trucs te mogen veroorloven die er toe moeten leiden dat onze gezamenlijke organisaties buiten de deur gehouden zullen worden. Hoewel de IJsselmeervereniging al van het >

begin af aan in de bezwaarprocedures meedoet, heeft de gemeente geprobeerd ons niet ontvankelijk te laten verklaren. De daarvoor aangevoerde reden was erg doorzichtig en daar trapte de rechters niet in. Wij zouden namelijk een te brede doelstelling hebben zodat aangenomen zou kunnen worden dat wij geen belang zouden vertegenwoordigen. Een andere truc is, om publicaties van vergunningverlening alleen in het blad dat uitsluitend in Volendam verschijnt en gelezen wordt, te publiceren. Met succes is daartegen geprotesteerd, de rechters vonden dat de gemeente er voor had moeten zorgen dat de belanghebbenden rechtstreeks ingelicht moesten worden.

Thans lopen een aantal bestemmingswijzigingen en een hoger beroep tegen een verlening van een vergunning van het ministerie van LNV. Daarbij gaat het om een vrijstelling van artikelen van de Flora en Fauna Wet, (art.9, 11 & 13) voor het mogen verstoren van de habitat van de rugstreeppad. De rechtbank stelde ons in het gelijk maar het ministerie is inmiddels in hoger beroep gegaan. Het lijkt er op, dat in een volgend nummer van IJsselmeerberichten het verhaal vervolgd zal worden.

Raad van State buigt zich over Almere Poort.

Op 14 juli heeft de Raad van State zich gebogen over het beroepschrift van de VBIJ betreffende het bestemmingsplan Almere Poort. Het betreft een groot bestemmingsplan waarin de realisatie van een nieuwe woonwijk in de gemeente Almere geregeld wordt. In IJsselmeerberichten van november 2007 hebben wij u hierover geïnformeerd. De advocaat van de VBIJ, Mr. Barry Meruma, heeft in het beroepschrift aangegeven dat het bestemmingsplan getoetst had moeten worden aan de Natuurbeschermingswet en wel aan Art.19 j lid 1 voor de fijnproevers. Dat is niet gebeurd, reden voor de Raad van State om forse kritiek op de provincie en gemeente uit te oefenen. De verwachting is, dat de Raad van State het plan terug wijst teneinde de procedure in het kader van de natuurbeschermingswet te volgen. Wij wachten voorlopig even af. Mocht de terugwijzing inderdaad plaats vinden, dan is de procedure wederom voor bezwaar vatbaar. Niet de woningbouwplannen worden door de VBIJ bestreden, maar het effect op het IJmeer door hoogbouw en de uitbreiding van de recreatie langs de rand van het meer.

En natuurlijk ook weer IJburg

Zoals bekend, geeft de gemeente Amsterdam haar plannen voor de aanleg

van IJburg fase 2 niet op. In november 2004 schoot de Raad van State het plan af omdat de gemeente onvoldoende rekening gehouden had met de Speciale Beschermings Zone in de Europese Vogelrichtlijn. Inmiddels zijn we 4 jaar verder.

Ook al ligt IJburg niet buiten deze Speciale Beschermings Zone, (SBZ) dan nog heeft men rekening te houden met de zogenaamde "externe" werking zoals die in de Europese richtlijn is opgenomen. Dat betekent, dat eventuele significante nadelige invloed van het plan op de SBZ, aanleiding kan zijn het plan opnieuw af te blazen. Tenzij men een afdoende compensatie van de verloren natuurwaarden weet te realiseren. Er is sprake van de aanleg van een kunstmatige mosselbank (driehoeksmosselen) die de vernietiging van de bestaande mosselbanken zouden moeten compenseren. Behalve dat zoiets een kostbare zaak is, staat het succes niet bij voorbaat vast. Het onderzoeksbureau Alterra uit Wageningen heeft, in samenwerking met het RIZA en Rijkswaterstaat, in 2006 een rapport gepubliceerd in opdracht van de gemeente Amsterdam. (Alterra 1363 en RIZA 2006.017)

Het rapport geeft aan dat uitvoering van het plan en de te verwachte toename van de recreatievaart de natuurwaarden aangetast zullen worden wanneer geen mitigerende (corrigerende) maatregelen worden genomen. Dat betekent, dat een substraat moet worden aangelegd waarop mosselbanken tot ontwikkeling kunnen komen, dat afgezien wordt van de aanleg van 600 ligplaatsen voor jachten en dat het geplande strand verplaatst wordt van de zuid naar de oost en westzijde en maatregelen genomen moeten worden om verstoring van vogels te voorkomen. Vastgesteld wordt, dat het IJmeer nu al zwaar belast is en dat daardoor de natuurwaarde onder grote druk staat. Het rapport is een aanvulling van een in 2002 verschenen rapport over IJburg 2. en telt 97 pagina's. Wie belangstelling heeft voor de inhoud daarvan, neemt contact met mij op.

Misplaatste aanplempdrift van Enkhuizen en Stede Broec

Onlangs hebben dertien Noord Hollandse gemeenten en de provincie Noord Holland het "Regio Akkoord Westfrisiaweg N23" vastgesteld. Dit akkoord behelst de opwaardering van de weg van Alkmaar naar Enkhuizen. N23 duidt er op, dat deze weg, welke aansluit op de weg over de Houtribdijk, gezien moet worden als verbinding van noord Noord Holland met het oosten van het land. De tijdshorizon van de plannen is 2020 en de plannen lopen duidelijk tot Enkhuizen en omvatten geen nieuwe aansluiting van de Westfrisiaweg op de weg over de dijk. Tot zover niets mis mee. Ware het

niet dat Enkhuizen en Stede Broec al jaren de misplaatste drift hebben om ten zuide van Enkhuizen een groot bedrijven terrein aan te plemen in het Markermeer. Argumenten zouden moeten verbetering van de structuur van het bestaande alsdan aanpalende bedrijventerrein, verbetering van de vaargeul naar het natte bedrijven-terreintje van Grootebroek, de vestiging van een containeroverslag en een betere aansluiting van de Westfrisiaweg op de Houtribdijk. De IJsselmeervereniging heeft niets tegen een containeroverslag (hoe meer gebruikers van het IJsselmeer, hoe meer vreugde). Er is echter binnen de ruim-

te van de zuidelijke voorhavens van Enkhuizen ruimte te over om dat te realiseren. De aansluiting van de Westfrisiaweg vormt nu nog lang geen knelpunt en voor de vaargeul naar Grootebroek is vast wel een simpeler oplossing te bedenken. Bovendien zou dit plan een aanmerkelijk deel van de monumentale West Friese Omringdijk voorgoed de vernieling in werken.

Bij de vaststelling van het structuurplan in 2004 heeft de Raad van Enkhuizen dit plan uit het structuurplan gestemd. Er moest eerst maar een onderzoek komen naar nut en noodzaak en haalbaarheid. Dat onderzoek is er nooit gekomen. Onlangs is er overleg geweest van Enkhuizen en Stede Broec met de opstellers van het Regio Akkoord. Dat heeft voorlopig niet geleid tot aanpassing. De ambitie van de beide gemeenten blijven buiten het plan. Toch blijven we alert.

Groei schiphol: van de regen in de drup

MARTEN BIERMAN

De commissie Alders (ja, die van de zuiderzeespoorlijn door het IJmeer) heeft geadviseerd om Schiphol te laten groeien tot 510.000 vluchten. Dat moet kunnen door vrachtverkeer en prijsvechters naar de regionale luchthavens Lelystad en Eindhoven te

verplaatsen. Het rapport bevat weer de beproefde aanpak waarbij de baten worden overdreven en de nadelen als klein worden afgeschilderd. Het gaat er weer om dat de boot niet gemist mag worden. Schiphol moet een overstapluchthaven blijven en daar moet erg veel voor opzigezet worden. Of het helpt is de vraag nu kleinere vliegtui-

gen ook rechtstreeks de oceaan mogen oversteken wat veel dure brandstof en luchthavengeld scheelt. Ondertussen moet de landingsbaan van Lelystad worden verlengd en zal de geluidhinder voornamelijk worden gespreid over beschermde natuurgebieden als de oostvaardersplassen, Markermeer, IJsselmeer en de Veluwe. Dat in deze tijd nog zo iets kan worden geadviseerd. We geloven onze oren niet. Uiteraard zullen we op gepaste wijze reageren. Geen natuur offeren voor een tweederangs schiphol erbij!

IJssel estuarium brug te ver

ANKY WOUDESTRA

Met de keuze van de Stuurgroep Afsluitdijk voor een viertal consortia wordt duidelijk dat herstel van een estuarium, waarin de IJssel weer in open verbinding komt met de Waddenzee, een brug te ver is voor de noordelijke bestuurders. De plannen van de overgebleven vier consortia leveren mogelijk ook een verbetering van de ecologische kwaliteit van Waddenzee en IJsselmeer, maar zijn duidelijk minder revolutionair.

Op Prinsjesdag nam de Stuurgroep Onderzoek Integrale Verbetering Afsluitdijk een besluit over de consortia die hun visie op de toekomst van de Afsluitdijk verder mogen uitwerken:

- WaddenWerken: DHV, Wageningen Imares, Alle Hesper
- Afsluitdijk 21ste eeuw: Arcadis, Dredging International, Nuon, HNS, Alkayon
- Monument in Balans: Oranjewoud, NoordPeil, GD Architecten, CE Delft
- Natuurlijk Afsluitdijk: Wubbo Ockels B.V., Royal Haskoning, Van Oord, Lieverse, BAM, Rabobank, Eneco

Rijkswaterstaat werkt samen met de provincies Fryslân en Noord-Holland in opdracht van staatssecretaris Huizinga van Verkeer en Waterstaat aan de toekomstverkenning voor de Afsluitdijk. De dijk moet worden aangepast om te kunnen blijven voldoen aan de veiligheidseisen voor de toekomst. Deze gelegenheid schept een kans om meer met de Afsluitdijk te doen: innovaties op het grensvlak van water en land. Niet alleen veiligheid, maar ook natuurontwikkeling, recreatie en duurzame energiewinning.

In maart publiceerde Rijkswaterstaat de resultaten van een eerste verkenning. Hierin is ook de ambitie van de VBIJ opgenomen: 'Open Afsluitdijk als verbinding tussen Waddenzee en IJsselmeer', waarin wordt voorgesteld van de Afsluitdijk een 'Oosterscheldekering' te maken. Hiermee zal het IJsselmeergebied in 2050 een groot estuarium zijn: een overgangsgebied van rivierenland naar zee. Een binnenzee, waardoor de Vecht, Eem en IJssel kunnen uitmonden in Waddenzee en Noordzee.

In april nodigde RWS marktpartijen uit om te komen met een integrale visie op de Afsluitdijk. 8 Consortia schreven zich in en presenteerden in juli hun visie. De VBIJ reageerde positief op de kwaliteit van de ideeën van de acht consortia. In veel ontwerpen is de nadruk gelegd op een combinatie van veiligheid en natuur: een flexibel ontwerp, gebruik van natuurlijke processen, zoals zandstroming en uitwisseling van zoet en zout water en demping van de gevolgen van klimaatverandering voor Waddenzee en IJsselmeer. De ambitie van de VBIJ is door diverse consortia creatief opgepakt.

En nu is dus gekozen voor vier consortia die hun visie verder mogen onderbouwen.

Arcadis en Nuon maken deel uit van het consortium 'Afsluitdijk 21ste eeuw'. Dit plan zoekt de veiligheid aan weerszijden van de dijk. Een zilte vooroever aan de waddenkant en een groot brakwaterbekken met een secundaire waterkering aan de kant van het IJsselmeer. Hier is plaats voor natuur, mosselteelt en recreatie, waarvoor havens en huisjes worden gebouwd aan de Friese kust. Zonnepanelen op de dijk, maar windmolens concentreren in de Wieringermeer.

Het consortium DHV/Imares/Alle Hesper omarmt de gedachte van 'bouwen met de natuur' en levert zo een flexibele oplossing in de vorm van een zoet-zout overgang in de Waddenzee en een vooroever met duintjes en kwelders aan de noordkant. Die kwelders moeten zo natuurlijk mogelijk meegroeien met zeespiegelrijzing en de recreant moet het wad hier volop kunnen beleven. Dit consortium heeft het helaas niet aangedurfd de zoet-zout overgang in het IJsselmeer te plaatsen. Ook de natuurlijke aanwas van kwelders zal verder moeten worden onderhouden. En ook de strijdigheid tussen meer rust- en broedplaats voor wadvogels en meer recreatie zal moeten worden opgelost.

In 'Natuurlijk Afsluitdijk' van Wubbo Ockels c.s. valt op dat de huidige Afsluitdijk een transportdijk wordt met een 'Superbusbaan' en zonnepanelen. Het brakwaterbekken aan IJsselmeerzijde krijgt in dit ontwerp een heel technische invulling; het wordt ingericht als 'valmeer' voor opslag van energie, met ruimte voor een osmosecentrale en voor opwekking van windenergie met behulp van radiografisch gestuurde vliegers.

De titel 'Monument in balans' slaat op de twee 'halters' aan de dijkuiteinden, waar de economische en recreatieve ontwikkeling gepland is en het behoud van de dijk als monument. Daarbij kiest dit consortium met o.a. Ingenieursbureau Oranjewoud, voor dijkverhoging en niet voor een overslagdijk. Dit consortium benoemt vele ingrepen, maar maakt ze nog weinig concreet: naviduct, windmolens, paalwoningen, zoet-zoutovergangen, scheepvaartindustrie en een duurzaamheidscentrum.

Door de keuze van de Stuurgroep is de visie 'Monument Afsluitdijk' van Boskalis, West8 en Witteveen & Bos buiten beeld geraakt. Naast een echt zorgvuldige aanpak van het monument Afsluitdijk, is de kern van deze visie een open verbinding van de IJssel met de Waddenzee en daarmee herstel van een estuarium langs de Friese kust. Deze uitwerking is het meest in overeenstemming met de visie van de VBIJ. De overige consortia hebben allen een voorzichtiger weg gekozen voor verbetering van de natuurwaarden.

De vier consortia krijgen nu tot eind november de tijd hun visies verder te onderbouwen. De uitgewerkte visies van de vier leiden tot een advies van Rijkswaterstaat dat begin volgend jaar aan de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat overhandigd wordt.

Schenken aan IJsselmeervereniging

Veel mensen die een ideële organisatie een warm hart toedragen, kiezen voor een 'periodieke schenking'. Dit kan ook bij de IJsselmeervereniging. Als bij een notariële akte voor een periode van tenminste vijf jaar een periodieke schenking wordt toegekend, is het bedrag in het geheel aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Er geldt een drempel van tenminste € 100,- per jaar. Afhankelijk van de hoogte van het inkomen ontvangt de schenker 32,35% tot 52% van het gedoneerde bedrag terug van de fiscus. De algemeen nut beogende instelling betaalt geen schenkingsrecht. De instelling is voor langere tijd verzekerd van inkomsten en kan daarmee ook langer lopende verplichtingen aangaan. Om voor de fiscaal vriendelijke behandeling in aanmerking te komen moet de algemeen nut beogende instelling wel als zodanig door de belastingdienst zijn aangemerkt. Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot Diny Kloosterboer, InformatieWinkel, telefoon: 0251-362762

Word lid van de IJsselmeervereniging en houd het IJsselmeer open!

U krijgt; als u een lidmaatschap of donateurschap van de IJsselmeervereniging aangaat een t-shirt, satellietposter of wimpel met verenigingslogo cadeau. Dit artikel kunt u afhalen bij de ledenservicebalie in de InformatieWinkel van Landschap Noord-Holland, adres: Dorpsstraat 72c in Castricum, de openingstijden zijn: maandag 13.30 tot 17.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag 10.00 tot 16.30 uur. U kunt het cadeau ook per post ontvangen, er komt dan € 5,50 verzendkosten bij.

Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de IJsselmeervereniging en ontvang 3 keer per jaar IJsselmeerberichten.

Ik word voor € 12,- per jaar donateur van de IJsselmeervereniging en ontvang dan 1 keer per jaar IJsselmeerberichten.

Naam: _____ m / v

Adres: _____

Postcode en Woonplaats: _____

Telefoon: _____

Email: _____

Geboortedatum: _____

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.
Stuur deze bon op naar het nieuwe adres:

IJsselmeervereniging
t.a.v. Ledenadministratie
Postbus 257
1900 AG Castricum

voor vragen kunt u altijd bellen naar de InformatieWinkel: 0251-362 762,
faxen naar: 0251-652 422 of mailen naar: info@landschapnoordholland.nl

Het lidmaatschap gaat u aan voor minimaal één jaar en kunt u één maand voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk (mag ook per email of fax) opzeggen.

